

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

14

Miroslav Holub

ONO SE LETĚLO

BÁSNĚ

O knize

Ono se letělo (1994). Kniha je autorovou životní bilancí, knihou vzpomínek na dětství a mládí. Podobně jako v *Ne patrně ne* (1989) se i zde jedná o mozaiku krátkých próz a básní, tematicky sjednocených Plzní, rodištěm Miroslava Holuba.

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel. Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koltová. Syn Radovan Holub (*1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Maturoval v roce 1942 a do konce války

pracoval jako pomocný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu, inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog

v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotogra-

fiemi J. Paříka); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Přibyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB 1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak (BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření, je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchovávána v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-081-1 (ePub)

978-80-7487-082-8 (pdf)

Miroslav Holub

Ono se letělo

Suita z rodného města

2014

*Jiří Kolář: Prózu nikdy...
O sobě ani tak moc ne.
Jen jsem vzal na pomoc rodné město.*

*Ostatně podstatou poezie se jeví
vkládat do dosti bezmezných vnitřních
dějin začátky a konce.*

Suita je prý řada skladbiček, jež mohou stát i samostatně, ale pohromadě je jim líp; ostatně jsou zpravidla v jedné tónině.

Tóninu zde udává známá věta Josefa Švejka. To vítám, když je někdo přímo vodněkud.

Jelikož část skladbiček vznikla již před mnoha lety, to původní „vodněkud“ táhne nejen s člověkem, ale hlavně táhne člověkem jako míza (lymfa), označil jsem je názvy knih, do nichž byly původně uzavřeny. Ostatní byly sepsány až teď, ovšem s vědomím čestného dluhu Josefu Hrubému a Josefu Koenigsmarkovi, kteří něco na ten způsob plánovali v r. 1969–70, ale stačil jsem napsat jen titul (jiný), a pak spadla klec na všechny dobré rodáky.

M. H.

Ono se letělo

Na známém velkém sněmu ptačím v Budějovicích usneseno, že bude uspořádána soutěž v rychlosti.

Kdo bude první v Praze na Staroměstském náměstí, kde odevždy dochází k rozhodujícím historickým aktům, jako poprava rozličných německých a českých pánů nebo vyretušování jednoho partajního tajemníka.

Pták fregatka tleskla na budějovickém náměstí křídly a frrr, letěli.

Na Staroměstské náměstí dorazila, jak známo, první vlaštovka. Poté jiříčka. Následoval orel, jestřáb a ostříž. Pak špaček, kos a hýl. Racek a volavka. Konipas a modřinka. Strnad a cížek. Sojka a straka. Skřivan a pěnice. Puštík a výr. Střízlík a ledňáček, jak tak šly větry.

Když už byli všichni, jak je uvádí Jandův Přírodopis, když už i dopingové zkoušky byly provedeny (u ptáků mnohem jednodušší, vzhledem ke kloace), když už se chystalo i dekorování vítězů a odevzdávání diplomů účastníkům, povšiml se chocholouš, že chybí holub.

Raroh pravil, že to není s kostelním řádem a že se musí hledat, zda neupadl do tenat, čímž by se závod stal neregulérním. I letěli zase zpět. Káňata, poštolky a sokoli pátrali ostrým zrakem. Benešov – nic. Votice – nic. Až u Putimi něco bílého. Ptáci se snesli do oraníště, kdež shledali kráčejičího ptáka holuba.

– Kde seš, holube, zvolal čáp vyčítavě. Všichni už jsme doletěli na Staromák a zpátky a ty nikde!

– Jo ták, pravil holub. Vono se letělo?

Tolik prostinká anekdota. I když nevidím valného rozdílu mezi pořádnou anekdotou a hmatatelnou literaturou, jež netrpí duchovním nadýmáním a větry.

Tolik prostinká anekdota. A i když vůbec nemohu za jméno, které jsem si nedal a které údajně pochází od Přibíků z Klenové, což byli asi pěkní ptáčkové,

neboť ani Západočeskou galerii na svém hradu nezaložili, nemohu, než se nepřiznat k životnímu pocitu v oraništi krácejícího ptáka.

Kdykoli vzpomenu Plzně, vzdálené deset či dvacet, třicet či čtyřicet let, mám vtíravý pocit, že se letělo a já jsem si, žel, nepovšiml.

Pták

Pták, jenž zobe sekundy.

Pták, jenž polyká minuty.

Pták, jenž tráví hodiny.

Pták paměť, jenž

činí přítomným

dávno potopený tón zvonu.

Pták chycený do papírového

kornoutu, pták usednuvší

na lep slz, pták tlukoucí křídly

v hloubi hladomorných knih,

pták otrok písma, jež

samo je otrokem paměti,

pták, který smazal

čtvrtý rozměr krajiny

a teď cvrliká v útrokách,

pták kostřička, pták

špinavý křehký hrudníček,

pták slepené peří,

pták záděra za nehtem,

pták skrze nějž už nebude

nikdy klid.

Vertikální město

Je to samozřejmě nesmysl, že se člověk narodí v nějakém městě. Narodí se v jakémsi poháru vzduchu, který je rosolovitý a kovově drhne a drncí. Je to jako náhle být vytasen proti bezprostřednímu světlu a zbaven všech nočních hnízd.

Kolem nejdřív narostou čtyři polštáře, pak čtyři pelesti a posléze čtyři stěny s plynovou lampou nahoře. Je to antarktická pouť a trosečník touží po krvi.

Kolem čtyř stěn zvolna narůstají labyrinty. Průchody. Brány. Pasáže a průplavy. Několik Minotaurů řve z velké dálky. Po určité věčnosti je to dům a dole pod oknem se vytvoří závratný důl dvorku, kamž lze vrhati hračky, takže je za chvíli přinesou zpět ožrané od krys. Domečky a zelené plůtky se stopami ostrých potkaních zubů. Takže narostou potkani, jimž se říká krysy, a propasti, jimž se říká pohádky.

Pak naroste Skrétova ulice.

Zvolna se pomnožují chodníky z žulových desek, až ke klandru kolem houští nad zastávkou Říšské předměstí. Narostla zastávka Říšské předměstí a ze zásobníku hrůz tu a tam vyhřezne vlak.

Teprve pak začne zeměměřičství se vzpaženou rukou, jež se drží velké ruky nahoře. Zeměměřičstvím dochází k samoplození dalších ulic, které tu evidentně nikdy nebyly, bloků a velmi zvláštního druhu tříd, v nichž zvoní a kvílí tramvaj: tyto třídy se prodlužují den za dnem, až dosáhnou na náměstí. Nebo do parku.

Během narůstání náměstí a parků dochází ke zkáze ulice Skrétovy, jež přestala býti jedinou, jakož i k mnohahlasému halasu lidí jiné krve, jichž je více než nás a kteří se překrývají jako filmová okénka posléze dávající film s dějem a titulky.

Je to hrozné, ale ze všeho toho růstu a halasu a okénkování je teprve zaseto to, co je jednou nazve rodným městem, co poroste a poroste do té doby, než se to scvrkne na břevno v oku tvém.

Město tedy roste s jedním každým a pulzuje a mizí a znovu roste a vůbec nikdo není z něj, nýbrž ono jest z každého. Batolivého i posthumního.

Není jedna horizontální Plzeň. Je deset tisíc vertikálních Plzní, jež se narodily z nás. Pokud si nemyslíme, že nás dcera faraónů vylovila z Nilu.

Je jedna Plzeň jednoho člověka. Vyhodil ji z okna, ale přinesli ji zpátky ožranou od potkanů, jímž se říká krysy.

*Když stahoval Apollon Marsya z kůže,
ozývala se hudba píšťců a Athéna zkřivila
tvář. Hluboko uvnitř pak tikaly pendlovky
a budíky a záclony se chvěly v průvanu
a byly počaty generace mlčících, beze-
jmenných dětí a vnuků, hrdých na svůj
rodný evropský dům.*

Křestní list

Den narození – den křtu.
Pendlovky nataženy,
skříň uzamčena, aby
nevypadly dveře.
Lože manželské, vyznání
pod obojí, aby nezkyslo víno
za podzimní bouřky. Kaplan černý jako kos,
kropenka, roráty.

Tři kila dvacet,
kůže růžová, mírně ikterická,
vlásek lenivý. A řev.
Stáří dva milióny pět set let.

Až k stáru to stáhneme,
na pár stovek,
protože na víc už
nemáme buňky.

Závěs

Jakékoli osobní vzpomínky nenávratně končí jako kus – kousek – struska – výtrus literární, jakmile dojdeme objevu, že jsme se neochvějnou pílí vypracovali, že si dneska mládež neváží božího daru a že podmínky našeho dětinného života byly sice tvrdé, leč upřímné a duši bližší než dnešní nadzvukové lety a splachování záchodu systémem Watersave. Což mi připomíná, že rodina Thomase Alvy Edisona neměla v rodinném domě v městě Milan, Ohio, hajzl vůbec a chodili na zahradu, ale vynálezce se tomu v pamětech vyhnul.

Vůbec si nemyslím, že Plzeň byla krásná a blízká lidské duši, ba dokonce, jak mi pořád zdůrazňovala maminka, vzdorovala husitům, což bylo proti duši českých dějin, a navíc měla v mých dobách socana na radnici, tj. socdem starostu Pika, což bylo proti národně demokratické duši mého otce a údajně slušných lidí vůbec.

Byl jsem jemně vychován vlastně proti Plzni.

Také podmínky dětství byly netvrdé, netklivé, bavlnkovité a zahradní a se dvěma záchody, byť nevytápěnými, takže jsem se ani nemohl moc vypracovat. Na horním záchodu měl člověk nicméně před očima bělavý závěs potištěný hnědými čtverečky s hnědými pecičkami uprostřed, v nekonečných řadách a sloupcích svisle a vodorovně.

Počítával jsem je v obou kolmých směrech, a to s vágním pocitem, že jsem taky jemně proti svému vlastnímu a zdánlivě přítomnému dětství.

Počítával jsem někdy až do dvou, jindy do tří set a odhadoval, kolik je pecičkových čtverečků v jednom sloupci včetně zapožití, v jednom záhybu a v celé ploše, je-li jich co hvězd na nebi či co domů v Plzni, nebo co malých hochů na světě, nebo všech dětí na hajzlu v této chvíli, nebo všech lidí, co kdy byli.

Nekonečno představované čtverečkovým závěsem na mne značně a pravidelně působilo. Byl to zá-

věs transcendentní na straně jedné a relativistický na straně druhé.

Nasvědčoval svou neřešitelností tomu, že na tom nesmí nijak moc záležet kolik je koho, proti čemu jsme vychováváni a kde dlíme se svým konečnem.

Doma

Jak z loňské pavučiny
z vrzavé lenošky vyhlížela:
„Vypadáš dobře, hochu.“

A rány se hojily,
byli jsme zas dětmi
a nebyla škola.

A když bylo nejhůř
a nebylo noci a dne
a nebylo nahoře a dole
a sotva dech jsme popadali,

říkala
z pavučin,
vypadáš dobře, hochu.

A rány se jí hojily před očima,
třebaže už
byla slepá.

(Achilles a želva)

Altánek

Není pravda, že v předprvoválečných, poprvoválečných či předruhoválečných zahradních čtvrtích na Lochotíně, na Slovanech a na Borech vystavěli více či méně zazobaní měšťtění vily, vilky a domky, dbajíce neznámého jim slova básníkova, řekněte, co z nás kdo byl, nebyti snů těch námořnických. Právě skrze ty sny námořnické nevystavěli jen vilky; magnólie. Buxusy. Tulipány. Narcisy, řečené asfodily, neboť tak to měl rád Edgar Allan Poe. Mechy jako pan Šedivec u nás v Bezovce. Meruzalky. Garáže. Lilie. Šeríky. Šiky jirín a psí víno na ozdobných zdech.

Na zavrcholení díla postavili altánky, pro ty sny (námořnické).

Altánek jest dílo více než lidské. Lidské jest budovati střechu nad hlavou či nad kapotou. Když tu jest, stavíme altánek jakožto střechu nad myšlenkou hérao. Myšlenka jest, že jsme víc než jsme, máme víc než máme a budeme plesati nad hovězí polívkou ještě před vystydnutím v koutu zahrady. Altánek jest velký sen člověka, jenž jako čínský básník kreslí (v duchu) tuší, ačkoli v reálu počítá, kolik může na sobotu koupit buřtů.

Altánek jest velký sen o splynutí s lichospeřenou přírodou, aniž bychom se váleli v trávě, kde mohou být v srpnu medvěděnky. Altánek jest sen posledního císaře, který byl vyvržen na ostrov jedné zahrady.

Altánek je osobní zárodek věže babylonské, zárodek zastavivší se ve vývoji jako kostrční kost. Nicméně zárodek „učinění si jména“, jak praví bible. Kafka usoudil o věži babylonské, že... spíš se lze nadít, že příští generace zbourá to, co bylo postaveno, a začně znovu... – což jest Urgeist altánku. Ačli není altánek oním městečkem, jež podle Kafky vzniká místo strmé struktury a naprozatím. A je-li pro věž babylonskou navíc příznačné, ba směrodatné, její zcela přirozené nedokončení, opuštění, její abortivnost, její rezignace předem, pak altánek je vlastně nejen

zárodkem, ale i konečným stavem věže scvrklé jako mumie obézního mnicha.

Naše rodina také vybudovala altánek. Jedli jsme v něm jedné neděle na kraji dějin hovězí polévku a řízky s hlávkovým salátem a tím to skončilo.

Pak se tam ukládaly lístky, lísy, lísky, ližiny, líhy, listovky, linoryty, vycpaná línající káňata a liché naděje. Altánek se stal flétničkou lítostné meluzíny.

Altánek se stal příbytkem beznaděje, na niž začalo pršet. Stal se troskou pevnosti, která dobyla sama sebe. Stal se državou, již nám nikdo neukradne, neboť se zcizila sama ze své podstaty.

Bezbrhá tklivost českého altánku by měla být zmíněna v hymně i státním znaku.

Naše města se skládají zejména z našich altánků, z nichž jen málokterý přístřešně přežije jako improvizovaný kurník na podělané slepice držené na černo a vydávané za orly.

A budovali-li ve městech minulých věků altánky rovnou jako chlívky, takže naše města bývala z nejsmradlavějších v Evropě, byl princip týž, neboť ani tři městská prasata nemusí tolik smrdět, když se jim věnujeme druhý rok stejně jako v okamžiu instalace a ne jako altánku.

Altánek je velký průměr bytostné lichosti. Pokud nemáme města, věže a domky, pak altánek vznikne kdekoli v bytě, nabývá podobu kredence, zákoutí s gobelinem, zátiší s babičkou a porcelánem, knihovny nebo věže na zvuky. Altánek klasicistní, secesní, empírový, zejména pak rokokový nebo z duševní etapy raně republikánského či pozdně postbolševického baroka.

Vzpomínám upřímně a ve dne i ve snu našeho domu: to jest vzpomínám altánku jako bezhlavé vetché sochy vrozené marnosti.

Střecha nad hlavou

Sotva naroste lidská hlava,
vypučí nad ní
fialová nutnost stropu, jeskyně
a krtčí díry.

Neboť je známo od mnohonožek,
že vždycy je dost nohou na to, někam dojít,
ale někdy není dost nohou na to,
zalézt včas zpět.

Blesky z koženého toulce bohů
zuřivě bubnují do plechu na střeše
a tak vzniká reliéf domova
a přibližný portrét
otce a matky.

A v černé díře na konci světa
bude makové zrnko, zahrnující veškeré
jeskyně, doupata a krovy,
jakož i zhroucený altánek na naší zahradě,
nejslabší místo naší předem poražené
třtinové domobrany.

*Na střeách vyrůstají kostry našich
snů. Zpravidla trochu nakřivo. Za tem-
ných nocí na nich usedají andělé a čistí
si pařátky od prachu rozpadu. Za bílého
dne na ně brnkají kosmická vlákna zby-
lá od Velkého třesku. Avšak za soumra-
ku, v hodině mezi psem a vlkem, jak by
řek Skácel, tady chodí hladové straši-
dlo, kope do popraskaných tašek a kvílí.
Sbohem, sbohem, vzpomeň si na mne,
ty vole.*

Letiště

Borské letiště je porostlé travou a kravinci. Na odpolední vycházce, hodobožově oděni, sbíráme tyto, řádně vyschlé, otec do aktovky, matka do kabely, já do školní brašny. Otec, hrdě napřímen, se rozhlíží, aby nás nikdo neviděl, ani z trestnice, ani od hangárů.

Je to něco jako prvotní hřích a hluboce se stydím před tváří archanděla, jehož hlava čouhá z pískových lomů za hangáry.

Z kravinců má být zahradní hnojivo v sudu, ale nikdy není, neboť vždycky nějak zbroučíví a zmezne se.

Takové jsou důsledky hříchů. Od Nosků skrze plot hledí na to nehybné oko slepice, jež jest uzavřeno trojúhelníkem.

Pročež jdeme na letiště znovu a ještě znovu. Hangáry voní jakýmsi těžkým olejem.

Avšak k hangáru dojíždí hnědý cvičný dvouplošník. Když se obrátí proti nám, je řev vrtule roven řevu útočícího Šir Chana a není úniku. Nebe je rozlomeno a rodiče jsou bezmocni.

Jsme sami, jako ve snu, v němž se vzlétá těžce.

Ten, kdo vzlétá těžce, ten vždycky ještě nejdál doletěl, praví básník.

Básník asi taky něco musel sbírat, že přišel na takovou myšlenku.

Za domem

Za domem dřavý kastrol na osudy.
Koloběžka zmoudřelá věkem.
Na šňůře obláček starého dechu.
Oxid dusíku. Kapka krve.

A v kůlně na hromadě
hadry, hadice, hádky
a andělé.

Carpe diem vydává kompletní básnické dílo Miroslava Holuba elektronicky v exkluzivní licenci. Patnáct sbírek v ucelené řadě.

Denní služba (1958) je sbírka, kterou Miroslav Holub po odmítnutí knižně debutoval. Řadí se mezi ta básnická díla, která spoluvytvářela koncept tzv. poezie všedního dne. V profesně blízkém prostředí, v nemocnicích a výzkumných laboratořích, ve vědě a vědecké terminologii autor nalézá civilní linku básnické promluvy i opodstatnění své vůle po uplatnění intelektu v poezii.

Achilles a želva (1960) je druhá sbírka básníka, která spoluvytvářela s debutem *Denní služba* a následnými sbírkami koncept tzv. poezie všedního dne, jež měla být srozumitelná širokým vrstvám. Vybírala si civilní témata. Vznikla v Čechách a na Moravě v legendárních 60. letech 20. století. Vedle Holuba byli a dodnes jsou jejími představiteli Miroslav Florian, Jiří Šotola, Karel Šiktanc a Jan Skácel. Achilles a želva vnáší oproti debutu do poezie nový prvek. A tím jsou antické metafory.

Slabikář (1961), třetí básnická sbírka, rovněž spoluvytvářela koncept tzv. poezie všedního dne, jež měla být srozumitelná širokým vrstvám. Přinesla opět civilní témata, ale jako novum zde autor odsuzuje zabraňování poznání v zájmu „pořádku“. Stálé poznávání je pro něj klíčovou otázkou mravní.

Jdi a otevři dveře (1961), čtvrtá básnická sbírka Miroslava Holuba přináší do poezie, stejně jako sbírky předchozí, „nepoetické jevy“, i když nenápadná tvořivost autorových hrdinů se snaží zlidšťovat okolní svět.

Kam teče krev (1963), pátá básnická sbírka Miroslava Holuba je ze stejného rodu jako sbírky předchozí: *Denní služba* (1958), *Achilles a želva* (1960), *Slabikář* (1961), *Jdi a otevři dveře* (1961). Jsou to stále verše střízlivé, aniž by byly nudné, intelektuální, aniž by byly intelektuálské. Odehrávají se v nemocnicích, výzkumných laboratořích, v autorovi profesně blízkém okolí.

Zcela nesoustavná zoologie (1963) – prostředí a terminologii Holubova vědeckého oboru imunologie básník povýšil na programově nesentimentální, střízlivé a o to působivější básnické vyjadřovací prostředky.

Tak zvané srdce (1964): poslední, v pořadí sedmá, z básnických sbírek, jež přinesly témata z lékařského či vědeckého prostředí, napsaná střízlivou formou, nesentimentálně a se značným intelektuálním espretem.

Ačkoli (1969), osmá sbírka Miroslava Holuba je pokládána za vrchol jeho tvorby. Kromě klasické formy básní se tu objevuje i útvar lyrické prózy, jakýsi mini-esej. Dosud poměrně optimistický tvůrce tu odhaluje prázdnotu pod povrchem věcí, často s krajní ironií, zvláště v částech reagujících drastickými, až boschovsky temnými metaforami na realitu po srpnu 1968.

Beton (1970), poslední Holubova sbírka před nuceným odmlčením, které trvalo až do roku 1981. Obrazy děsu z odlidštění světa se vyznačují také básně ze Spojených států amerických právě v této sbírce, která svědčí i o postupné univerzalizaci Holubova tvůrčího vědomí. Ztemňující se horizont jeho poezie se projevuje významovou zašifrovaností a drásavostí pohledu na konfliktnost i paradoxnost situace člověka a společnosti.

Naopak (1982), jubilejní desátá autorova sbírka začíná „stručnými úvahami“, pokračuje velkým tématem Minotaura a končí oddílem filozofických básní „o původu věcí“.

Interferon čili O divadle (1986); ve sbírce z druhé poloviny 80., obsahující i oddíl scénických básní, Miroslav Holub s patrným vlivem Vladimíra Holana, T. S. Eliota a Samuela Becketta dochází k dalšímu popření někdejší významové transparentnosti verše nebývalým zvrstvením výrazu a mnohoznačností. Proti dřívějšímu Holubovu pojetí světa jako řádu hodnot se zde prosazuje theatrum mundi zasahované chorobnými procesy, zlem, zmatečností i absurditou. Typicky holubovské ovšem zůstává osvícenské chápání umění jako účinné obrany před nepřízní reality.

Ne patrně Ne (1989), aforistické texty, někdy řazené mezi Holubovy prozaické tituly, vyšly v Klubu přátel poezie jako „malá

knížka nadávek, zákazů, odkazů apod.“, jako snaha „udělat knížku, která šetří oči a je o něčem jiném“. Je tedy souhrnem kratších próz, satirických básniček i sesbíraných nápisů z různých exotických míst světa.

Syndrom mizející plíce (1990), ponorná sbírka s oddíly Synkopy, Symptomy, Syndromy, Synapse. Autor rozvíjí filozofující eseje, sytící i hlas jeho poezie. Začíná období skepse ke vědě a stále nevíle přijímat to, co „existuje“ mimo poznatelnou realitu.

Ono se letělo (1994). Kniha je autorovou životní bilancí, knihou vzpomínek na dětství a mládí. Podobně jako v *Ne patrně ne* (1989) se i zde jedná o mozaiku krátkých próz a básní, tematicky sjednocených Plzní, rodištěm Miroslava Holuba.

Narození Sisyfovo (1998), čtete zde verše Zmrtvýchvstání a Cokoli o Bohu, v nichž je připuštěna existence Boha. Poezie oscilující mezi člověkem s vědomím historické tradice a kontinuity a bytostí fascinovanou přítomným časem, „moderní“ racionalitou.

Stáhněte si naši aplikaci **Carpe Diem Online**. Budete tak mít k dispozici deluxe verze našich titulů, mnohdy doplněných o unikátní koncertní záznamy, dokumentární filmy, interview, klipy a další exkulzivní materiály, to vše v plné grafické úpravě. Děkujeme.

Miroslav Holub

Ono se letělo

*Odpovědný redaktor Michal Huvar
Vydalo nakladatelství Carpe diem
jako svou 295. publikaci
v Brumovicích roku 2014*

Vydání první (v Carpe diem)

www.carpe.cz

*Knihy, CD, DVD a e-knihy si můžete objednat:
Carpe diem, 691 11 Brumovice 175
tel.: 737 444 221; e-mail: carpe@carpe.cz*

*Knihy pro iPad, doplněné filmy, koncertními záznamy,
rozhovory, autorským čtením, záznamy z archivů, fotogra-
fiemi a dalším bohatým multimediálním obsahem, najdete v
App Store v aplikaci **Carpe Diem Online**.*

978-80-7487-081-1 (ePub)

978-80-7487-082-8 (pdf)